Mor Rosa Castillo, vídua del periodista i escriptor saltenc Agustí Cabruja

El seu marit va ser un republicà que va morir exiliat a Mèxic | Ella va aprendre català i va treballar sempre per preservar el seu llegat

Rosa Castillo, l´any 2002, durant la presentació d´«Homes de la meva terra».

Ha mort Rosa Castillo, vídua del periodista i escriptor saltenc Agustí Cabruja i Auguet, que va morir exiliat a Mèxic l'any 1983. Tal com va recordar ahir el periodista i historiador Josep Maria Figueres, Castillo, que era nascuda a Mèxic, era mestra de professió i gràcies al seu marit va aprendre el català, llengua que estimava «amb deliri». De fet, ella mateixa va tenir ocasió de demostrar-ho l'any 1984, quan l'Ajuntament de Salt va dedicar un carrer a l'escriptor i ella va assistir-hi tot fent gala d'un català impecable. Figueres assenyala que Castillo sempre va estimar molt Girona i Salt, ja que sempre es va sentir molt ben acollida per la terra del seu marit. Va visitar dos cops terres gironines.

Cabruja va néixer a Salt l'any 1909. El 1930, juntament amb lu Bohigas va fundar el periòdic El poble de Salt, va ser redactor deL'Autonomista de Girona i va col·laborar amb La Humanitat, La Campana de Gràcia i altres publicaicons de la premsa republicana. A més, va ser membre actiu d'ERC.

L'any 1936 va assumir el càrrec de secretari del governador de Girona, que ocupà fins a la seva incorporació a l'exèrcit republicà durant la Guerra Civil. Davant la caiguda de la República, l'any 1939, va marxar cap a França. Després de passar pels camps de concentració de Sant Cebrià de Rosselló i Argelers, l'any 1942 va exiliar-se definitivament a Mèxic.

Segons explica Figueres, allà Cabruja va conèixer Castillo i es van enamorar. Ella va aprendre català en les tertúlies dels exiliats catalans a la botiga El Farolito.

La distància, però, no va allunyar Cabruja de la llengua i la cultura catalanes. Des d'Amèrica Llatina va participar activament en la promoció i difusió de les activitats del Centre Republicà i el Casal Català. A més, va col·laborar amb diverses publicacions en català. Cabruja va morir a Mèxic l'11 de setembre de 1983.

Preservar el llegat de Cabruja

Segons indica Figueres, Castillo sempre va preservar el llegat de Cabruja «amb tot l'amor possible». De fet, ella va conservar fins al final una bossa de plàstic amb un grapat de fotografies en blanc i negre del seu marit durant els anys 30.

Cabruja mai més va tornar a Catalunya, però Castillo sí que ho va fer. L'any 1984, el recentment recuperat Ajuntament de Salt, amb Salvador Sunyer al capdavant, va dedicar un carrer a l'escriptor i va convidar la seva vídua a l'homenatge, que va ser presidit pel llavors president del Parlament, Heribert Barrera. També hi van assistir bona part dels familiars de Cabruja.

Durant l'homenatge, Barrera va destacar la «fidelitat i estima» que Cabruja va mantenir sempre cap a Catalunya malgrat els llarguíssims anys d'exili. Castillo, visiblement emocionada, va donar les gràcies en nom seu, del seu difunt espòs i del seu fill Jordi, i va definir Cabruja com un defensor de la llengua i la cultura catalanes. L'acte institucional va consistir en la descoberta d'una placa amb el nom de l'escriptor i un acte acadèmic a la Casa de Cultura les Bernardes que va comptar amb la presència de Josep Clara, Miquel Berga i Carmina de Palol. La placa feia referència, també, a tots els saltencs que com Cabruja van haver de patir l'exili. El carrer és el que corre paral·lel a la séquia Monar, entre la fàbrica Coma-Cros i la Farga.

Segona visita

Aquella, però, no va ser la única visita de Castillo a les comarques gironines. L'any 2002, la Diputació de Girona va publicar el llibre de Cabruja Homes de la meva terra,i Castillo va assistir a la presentació, que es va fer al pati de Cal Mut de Salt. Aquest llibre recollia els textos de l'obra Polítics i escriptors gironins durant la Segona República, publicada per l'Ajuntament de Salt i la Diputació de Girona l'any 1987, més els d'un mecanoscrit inèdit que tractava de personatges com Macià, Prat de la Riba, Irla o Companys. Es tractava de 34 personatges descrits per Cabruja que van esdevenir en les seves mans els referents de la Catalunya que, des de l'exili mexicà, va veure ensorrar-se.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/girona/2017/02/11/mor-rosa-castillo-vidua-del/828723.html?utm_source=rss